

ДЗЯРЖАЎНАЯ ЎСТАНОВА АДУКАЦЫІ
“ДВАРЭЦКАЯ СЯРЭДНЯЯ ШКОЛА”

Класная гадзіна
“Са здароўем па жыцці”

Падрыхтавала:

Класны кіраўнік ІХ класа

Жых Марына Вячаславаўна

28.11.2019 г.

2019 г.

Дата правядзення: 28 лістапада 2019 года

Клас: IX

Класны кіраўнік Жых Марына Вячаславаўна

Час правядзення 15.05 – 15.50

Тэма: “Са здароўем па жыцці”

Метады і формы: тлумачальна-ілюстрацыйныя : інфармацыя педагога па тэме, дэманстрацыя слайдаў; інтэрактыўныя гульні, сінквейн

Мэта: павышэнне інфармаванасці вучняў па пытаннях прафілактыкі ВІЧ і СНІД

Задачы: пазнаёміць з актуальнай праблемай ВІЧ/СНІД гісторыяй узнікнення віруса, уздзеяннем яго на арганізм; садзейнічаць фарміраванню актыўнай жыццёвай пазіцыі.

План правядзення

I. Арганізацыйны момант.

II. Уступнае слова настаўніка.

Штогод 1 снежня ў адпаведнасці з рашэннем Сусветнай арганізацыі аховы здароўя і рашэннем генеральнай асамблеі ААН, прынятымі ў 1988 г., адзначаецца Сусветны дзень барацьбы з сіндромам набытага імунадэфіцыта (СНІД). Ідэя правядзення Сусветнага дня барацьбы са СНІДам упершыню была прапанавана Сусветнай арганізацыяй аховы здароўя; яе падтрымалі прадстаўнікі 140 краін свету.

Гэта дата была ўстаноўлена для таго, каб прыцягнуць увагу да распаўсюджвання ВІЧ-інфекцыі, якая набыла маштабы глабальнай пандэміі. Міжнародным сімвалам барацьбы са СНІДам з’яўляецца “чырвоная стужка” – кавалак шаўковай стужкі, складзенай асаблівым чынам. Гэту эмблему стварыў у 1991 г. амерыканскі мастак Франк мур, які памер ад СНІДу ў 2002 г. ва ўзросце 48 гадоў.

III. Гісторыя ўзнікнення ВІЧ-інфекцыі (прэзентацыя)

Слайды каменціруюцца педагогам

1. Паведамленне педагога.

Кропка адліку – 1981 год, Амерыка.

У адным з часопісаў апісаны 5 выпадкаў запалення лёгкіх. Для іх лячэння прымяняліся лекі, якія прымяняюцца для лячэння людзей з аслабленым імунітэтам: у дзяцей, людзей сталага ўзросту, пацыентаў пасля аперацыі. Аднак людзі, якія хварэлі, не адносіліся ні да адной з гэтых груп.

Новая хвароба хутка распаўсюджвалася не толькі ў ЗША, але і ў іншых краінах. Чалавецтву ў нейкай ступені пашанцавала, што хвароба стала актыўна распаўсюджвацца ў другой палове ХХ стагоддзя, калі ў свеце был назапашаны навуковы патэнцыял у вобласці мікрабіялогіі, генэтыкі, малекулярнай біялогіі, створана добрая матэрыяльная база для правядзення даследаванняў. Дзякуючы гэтаму ўжо ў канцы 1983 года з лімфатычнага вузла хворага СНІДам быў выдзелены вірус-узбуджальнік ВІЧ-інфекцыі (Слайд 1). Адкрыццё віруса адбылося амаль адначасова ў дзвюх лабараторыях: французскім вучоным Люкам Мантэнье, амерыканскім вучоным Робертам Гало. Узбуджальнік хваробы атрымаў назву “вірус імунадэфіцыта чалавека” (ВІЧ).

Знаходжанне віруса ў розных унутраных асяроддзях (кроў, слюна) дапамагло перакрыць шляхі перадачы захворвання. Пачалася работа па стварэнні вакцын і падборы хіміятэрапеўтычных прэпаратаў для прафілактыкі і лячэння захворвання.

Нягледзячы на гэта хвароба распаўсюджвалася вельмі хутка (Слайд 2). Ужо з 1986 года працэс развіцця інфекцыі спецыялісты пачалі абазначаць тэрмінам пандэмія.

1987 год – першыя выпадкі захворвання зарэгістраваны ў Беларусі.

СНІД – праблема агульная. Аднымі медыцынскімі мерапрыемствамі яе не вырашыць. Пры адсутнасці вакцыны і адпаведных лекаў адзіным метадам прафілактыкі ВІЧ-інфекцыі з’яўляецца прапаганда ведаў аб шляхах распаўсюджвання і мерах папярэджання заражэння. Далейшае развіццё эпідэміі

СНІДа знаходзіцца ў прамой залежнасці ад культурнага, маральнага ўзроўню людзей, ад таго, наколькі яны ўмеюць захоўваць сваё здароўе.

Існуе некалькі гіпотэз (версій) паходжання віруса ВІЧ.

2. Паведамленні вучняў.

IV. Красворд па тэме “ВІЧ/СНІД”

V. Паведамленне “Уздзеянне ВІЧ на арганізм чалавека”

ВІЧ-інфекцыя – захворванне, якое паражэе імунныя (ахоўныя) сістэмы арганізма. А што такое імунітэт? (Слайд 3)

Імунная сістэма складаецца з клетак розных тыпаў. Галоўнымі абаронцамі з’яўляюцца белыя клеткі крыві – лімфацыты. Іх галоўная задача – распазнаць любое чужое рэчыва, якое ўтварылася ў арганізме ці трапіла ў яго звонку. Пасля апазнання адбываецца імунная рэакцыя – утвараюцца бялковыя рэчывы, якія абараняюць арганізм ад чужых клетак.

Існуе два класы лімфацытаў (Слайд 4):

В-клеткі, якія развіваюцца ў чалавека ў костным мозгу. Яны забяспечваюць пажыццёвы імунітэт пасля воспы, адзёру, паратыту, краснухі.

Т-клеткі. Выконваюць некалькі функцый:

- 1) Т-кілеры – разбураюць чужародныя клеткі;
- 2) Т-супрэсары – прыгнятаюць імунныя рэакцыі;
- 3) Т-хэлперы (памочнікі) – садзейнічаюць станаўленню імунітэта.

ВІЧ мае на сваёй паверхні шыпы, якія, як ключ, уваходзяць у лімфацыты ці іншыя клеткі і адкрываюць іх. Трапіўшы ў клетку, ВІЧ дыктуе свае ўмовы. Новыя клеткі, якія з’яўляюцца, таксама нясуць у сабе вірус. Працэс заражэння ідзе хутка. У здаровага чалавека ў адным кубічным мілілітры крыві лімфацытаў каля 2-3 мільёнаў. ВІЧ зніжае іх колькасць да 1 тысячы і нават 400.

У норме лімфацыт на знаёмы вірус выпрацоўвае да 1 тысячы ахоўных цел, а пашкоджаны ВІЧ не выпрацоўвае і 10. Арганізм не мае сілы змагацца не толькі з грыпам, дызэнтэрыяй, коклюшам. Але і са звычайнымі мікробамі, якія

знаходзяцца на скуры, на ўнутраных органах. Можна сказаць, што ВІЧ – самы “разумны” вірус.

VI. Гульня “Імунная сістэма”.

Клас дзеліцца на групы: “Т-клеткі”, “Грып”, “ВІЧ”.

Ход гульні: паказаць, як змагаюцца “Т-клеткі” з “Грыпам”, аднак не распознаюць “ВІЧ”.

Пытанні:

1) Што адсутнічае ў арганізме?

2) Якая сістэма дала збой?

VII. Паведамленне “Шляхі перадачы ВІЧ”

- Ці ведаеце вы. Дзе ўтрымліваецца ВІЧ?

- Якім шляхам ён трапляе ў арганізм чалавека? (Слайд 4)

VIII. Гульня “Ступень рызыкі”

Ход гульні: На дошцы размешчаны надпісы: “Рызыка адсутнічае”, “Невялікая рызыка”, “Высокая рызыка”. Вучням раздаюцца лісткі паперы, на якіх напісаны розныя жыццёвыя сітуацыі. Неабходна вырашыць, якая ступень рызыкі ў любой сітуацыі і выбраць адпаведны надпіс.

Сітуацыі:

“Абдымкі з хворым СНІДам”, “Пракалванне мочак вушэй”, “карыстанне чужой зубной шчоткай”, “Пражыванне ў адным пакоі з хворым СНІДам”, “Нанясенне татуіроўкі”, “Догляд за хворым СНІДам”, “Карыстанне грамадскім туалетам”, “Плаванне ў басейне”, “Пацалунак у шчаку”, “Ін’екцыя ў лячэбнай установе”.

IX. Спосабы абароны (Слайд 5) “Як засцерагчыся ад бяды?”

X. Складанне сінквейна. (Галоўнае слова – СНІД)

XI. Практыкаванне “Чамадан”.

-Што з таго, аб чым вы сёння даведаліся, вы ўзялі б з сабою ў чамадан, з якім адправіцеся ў жыццёвую дарогу?

XII. Заключэнне.

Станем у круг. Перадаём адзін аднаму клубок і выказваем сваім сябрам самыя лепшыя пажаданні.

Чырвоная нітка аб'яднала нас. Паказала, як моцна мы звязаны. Мы – звенні аднаго ланцужка. Хварэе адзін з ланцужка – хварэюць усе. Кожны клапаціцца аб сваім здароўі – праяўляе клопат аб іншых. У гэтым і заключаецца ахова ад любога захворвання. Моцнага вам здароўя!